«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»
Ректори Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, номзади илмҳои педагогӣ, дотсент,
________________Сатторзода Б.А.
«06» ________________соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ

Мутобиқати мавзуъ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Таҳқиқоти диссертатсионии Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 7-уми январи соли 2022, №15/шд ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мутобиқ мебошад.

Мубрамии мавзуи таҳқиқот. Мубрамияти мавзуи кори диссертатсионии Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ» дар шароити имрӯза бо як қатор омилҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва ҳуқуқӣ зич алоқаманд буда, аҳамияти хоса ва бисёрҷанба дорад. Пеш аз ҳама, дар марҳилаи кунунии рушди ҷомеаи ҷаҳонӣ равандҳои ҷаҳонишавӣ, густариши робитаҳои иқтисодӣ ва иттилоотӣ, инчунин озодшавии ҳаракати сармоя, молу хизматрасониҳо ва қувваи корӣ боис гардидаанд, ки шаклҳои нави ҷинояткорӣ ба вуҷуд оянд. Дар ин замина, ҷиноятҳои

дорои хусусияти конвенсионӣ, ки бо санадҳои байналмилалӣ (конвенсияҳо) танзим мешаванд, мавқеи махсус пайдо намудаанд. Ин гуна ҷиноятҳо, аз қабили терроризм, экстремизм, қочоқи одамон, савдои ғайриқонунии маводи мухаддир, маблағшӯӣ (легализатсияи даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастомада), ҷиноятҳои кибернетикӣ ва дигар кирдорҳои фаромиллӣ, на танҳо ба як давлат, балки ба амнияти минтақавӣ ва байналмилалӣ таҳдиди воқеӣ эҷод мекунанд.

Дуюм, мубрамияти мавзуъ бо зарурати ҳамоҳангсозии қонунгузории миллӣ бо меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ асоснок мегардад. Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун узви фаъоли ҷомеаи ҷаҳонӣ ва иштирокчии конвенсияҳои сершумори байналмилалӣ ухдадор аст, ки стандартҳо ва талаботи ин санадҳоро дар низоми ҳуқуқии миллӣ татбиқ намояд. Аммо, дар амалия мушкилоти муайян, аз ҷумла номукаммалии баъзе меъёрҳои ҳуқуқӣ, мухолифатҳо байни санадҳои миллӣ ва байналмилалӣ, инчунин камбудиҳо дар татбиқи онҳо ба назар мерасанд. Аз ин рӯ, таҳқиқоти амиқи илмӣ барои муайян ва бартараф намудани чунин камбудиҳо зарур мебошад.

Сеюм, зарурати таҳқиқи масъалаҳои марбут ба тахассуси ҷиноятҳо (квалификатсия), муайян намудани аломатҳои таркиби ҷиноят, фарқгузорӣ байни ҷиноятҳои монанд ва таҳияи асосҳои илмии дурусти татбиқи меъёрҳои қонунгузории ҷиноятӣ аҳамияти калон дорад. Дар амалияи судӣ ва тафтишотӣ баъзан мушкилоти вобаста ба дуруст муайян кардани хусусияти конвенсионии ҷиноят ва татбиқи меъёрҳои дахлдор ба миён меоянд, ки ин метавонад ба қабули қарорҳои нодуруст оварда расонад.

Чорум, мубрамияти мавзуъ бо зарурати такмили механизмҳои муқовимат ва пешгирии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ алоқаманд аст. Таҷрибаи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, ки мубориза бо чунин ҷиноятҳо танҳо дар доираи як давлат самаранок буда наметавонад ва ҳамкории зичи байналмилалиро талаб мекунад. Дар ин раванд, нақши

мубодилаи иттилоот, ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, истифодаи усулҳои муосири таҳқиқот ва татбиқи технологияҳои нав хеле муҳим мебошад.

Панҷум, аҳамияти иҷтимоии мавзуъ низ хеле баланд аст. Ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ ба пояҳои иқтисодӣ, амнияти миллӣ, суботи сиёсӣ ва некуаҳволии аҳолӣ таъсири манфӣ мерасонанд. Масалан, гардиши ғайриқонунии маводи мухаддир ба саломатии ҷомеа зарари ҷиддӣ мерасонад, савдои одамон ҳуқуқу озодиҳои инсонро поймол мекунад, терроризм ва экстремизм бошад, ба суботи давлат таҳдид менамоянд.

Ҳамзамон, таҳқиқоти мазкур ба рушди илмии соҳаи ҳуқуқи ҷиноятӣ, махсусан бахши марбут ба ҷиноятҳои фаромиллӣ ва конвенсионӣ, мусоидат намуда, метавонад заминаи боэътимод барои таҳияи тавсияҳои амалӣ ҷиҳати такмили қонунгузорӣ ва фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ гардад. Натиҷаҳои чунин таҳқиқот метавонанд дар раванди таълим, омодасозии мутахассисони соҳаи ҳуқуқ ва такмили ихтисоси кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ низ истифода шаванд.

Дараҷаи асоснокии гузориши илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудааст. Пеш аз ҳама, асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот бо истифодаи васеи манбаъҳои илмии муътамад таъмин карда шудааст. Муаллиф дар раванди таҳқиқот аз осори олимони ватанию хориҷӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ, аз ҷумла конвенсияҳо, созишномаҳо ва дигар ҳуҷҷатҳои ҳуқуқӣ ба таври мукаммал истифода намудааст. Ин равиш имконият медиҳад, ки масъалаҳои баррасишаванда аз нуқтаи назари гуногун таҳлил гардида, хулосаҳои илмӣ дар заминаи устувор пешниҳод шаванд.

Дуюм, дараҷаи асоснокӣ бо истифодаи методҳои гуногуни илмӣ, аз қабили таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, усули системавӣ, таҳлили мантиқӣ ва оморӣ таъмин шудааст. Ин методҳо ба муаллиф имкон додаанд, ки хусусиятҳои ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ, таркиби онҳо,

инчунин мушкилоти татбиқи меъёрҳои ҳуқуқиро дар амалия ҳамаҷониба мавриди омӯзиш қарор диҳад.

Сеюм, натиҷаҳои таҳқиқот ба маълумоти амалии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ такя мекунанд. Дар диссертатсия таҷрибаи судӣ ва тафтишотӣ таҳлил гардида, мушкилоти воқеии татбиқи қонунгузорӣ ошкор карда шудаанд. Ин ҳолат арзиши амалии хулоса ва пешниҳодҳоро баланд намуда, онҳоро барои истифода дар фаъолияти мақомоти дахлдор муфид мегардонад.

Чорум, хулосаҳо ва пешниҳодҳои дар диссертатсия баёншуда пайдарпай, мантиқӣ ва бо далелҳои мушаххас асоснок карда шудаанд. Ҳар як хулоса аз таҳлили амиқи масъала бармеояд ва бо истинод ба манбаъҳои илмӣ ва маълумоти амалии мавҷуда тақвият дода шудааст. Пешниҳодҳо бошанд, ба такмили қонунгузории ҷиноятӣ, беҳтар намудани механизми пешгирӣ ва мубориза бо ҷиноятҳои конвенсионӣ, инчунин баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ равона шудаанд.

Панҷум, дараҷаи асоснокии таҳқиқот бо мутобиқати он ба талаботи илмии муосир ва навгониҳои пешниҳодшуда низ муайян мегардад. Муаллиф кӯшиш намудааст, ки на танҳо масъалаҳои мавҷударо таҳлил намояд, балки роҳҳои нави ҳалли онҳоро низ пешниҳод кунад, ки ин аз навоварии илмии таҳқиқот шаҳодат медиҳад.

Навгонии илмии таҳқиқ ва саҳеҳияти натиҷаҳои гирифташуда. Навгонии илмии таҳқиқ дар диссертатсияи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ» дар он ифода меёбад, ки муаллиф масъалаи мазкурро ба таври низомнок ва ҳамаҷониба аз дидгоҳи ҳуқуқи ҷиноятӣ мавриди таҳлил қарор додааст. Дар раванди таҳқиқот мафҳум, моҳият ва аломатҳои хоси ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ бо дарназардошти меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ ва қонунгузории миллӣ дақиқ ва такмил дода шудаанд. Муаллиф кӯшиш намудааст, ки фаҳмиши

илмии ин навъи ҷиноятҳоро васеъ намуда, ҷойгоҳи онҳоро дар низоми умумии ҳуқуқи ҷиноятӣ муайян намояд.

Дар кори илмӣ инчунин таснифоти нисбатан мукаммали ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ пешниҳод гардида, хусусиятҳои фарққунандаи онҳо аз дигар намудҳои ҷиноят, аз ҷумла ҷиноятҳои фаромиллӣ ва муташаккилона содиршаванда, ба таври илмӣ асоснок карда шудаанд. Ҳамзамон, масъалаҳои марбут ба тахассуси дурусти чунин ҷиноятҳо дар амалияи ҳуқуқтатбиққунӣ таҳлил гардида, барои бартараф намудани мушкилоти мавҷуда пешниҳодҳои мушаххас баён шудаанд. Пешниҳодҳои муаллиф ҷиҳати такмили қонунгузории ҷиноятии миллӣ бо дарназардошти уҳдадориҳои байналмилалӣ низ аз ҷанбаҳои муҳими навгонии илмии таҳқиқ ба ҳисоб мераванд.

Саҳеҳияти натиҷаҳои бадастомада, пеш аз ҳама, бо такя ба заминаи мустаҳками назариявӣ таъмин гардидааст. Дар таҳқиқот доираи васеи манбаъҳои илмӣ, аз ҷумла осори олимони ватанию хориҷӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ истифода шудаанд, ки ба эътимоднокии хулосаҳо мусоидат мекунанд. Илова бар ин, истифодаи мақсадноки методҳои гуногуни илмӣ, аз қабили таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, усули мантиқӣ ва системавӣ, имкон додааст, ки масъалаҳои баррасишаванда амиқ ва ҳамаҷониба таҳлил карда шаванд.

Ҳамчунин, натиҷаҳои таҳқиқот бо маълумоти амалии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, аз ҷумла таҷрибаи судӣ ва тафтишотӣ, мутобиқ ва тасдиқ карда шудаанд. Хулоса ва пешниҳодҳои пешниҳодшуда пайдарпай, мантиқӣ ва бо далелҳои мушаххас асоснок гардида, бо талаботи илми муосир ва ниёзҳои амалияи ҳуқуқтатбиққунӣ мувофиқат мекунанд. Ин ҳама шаҳодат медиҳад, ки таҳқиқоти анҷомдода дорои сатҳи баланди навгонии илмӣ буда, натиҷаҳои бадастомада саҳеҳ ва боэътимод мебошанд.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсияи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ» бисёрҷанба буда, арзиши назаррас барои рушди илми ҳуқуқ, такмили амалияи ҳуқуқтатбиқкунӣ ва таъмини амнияти ҷомеа дорад.

Аҳамияти илмии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки натиҷаҳои он ба рушди минбаъдаи назарияи ҳуқуқи ҷиноятӣ мусоидат мекунанд. Дар доираи диссертатсия мафҳум, моҳият ва аломатҳои ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ амиқ таҳлил гардида, пешниҳодҳои муаллиф барои такмили дастгоҳи мафҳумии соҳа аҳамияти назариявӣ доранд. Хулосаҳои илмии бадастомада метавонанд ҳамчун замина барои таҳқиқоти минбаъда дар самти омӯзиши ҷиноятҳои фаромиллӣ ва ҳамгироии ҳуқуқи миллӣ бо меъёрҳои байналмилалӣ хизмат намоянд.

Аҳамияти амалии натиҷаҳои таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки пешниҳод ва тавсияҳои муаллиф метавонанд дар фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, судҳо ва дигар сохторҳои дахлдор истифода шаванд. Онҳо ба беҳтар намудани раванди тахассус (квалификатсия)-и ҷиноятҳо, дуруст татбиқ намудани меъёрҳои қонунгузорӣ ва баланд бардоштани самаранокии мубориза бо ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ мусоидат менамоянд. Ҳамчунин, натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд ҳангоми таҳия ва такмили санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва барномаҳои давлатӣ истифода бурда шаванд.

Аҳамияти иҷтимоии таҳқиқот низ хеле муҳим мебошад. Ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ ба амнияти ҷомеа, ҳуқуқу озодиҳои инсон ва суботи иҷтимоӣ таъсири манфӣ мерасонанд. Натиҷаҳои диссертатсия метавонанд барои таҳияи чораҳои муассири пешгирии чунин ҷиноятҳо, баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқии аҳолӣ ва таҳкими эътимоди ҷомеа ба мақомоти давлатӣ мусоидат намоянд. Дар маҷмӯъ, татбиқи амалии натиҷаҳои таҳқиқот ба таъмини тартиботи ҳуқуқӣ ва рушди устувори ҷомеа мусоидат хоҳад кард.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ бо таҳлили ҳамаҷониба ва объективии масъалаҳои вобастагии ҷиноятҳорӣ ба синни шахсоне, ки ҷиноят содир намудаанд, тасдиқ мегардад. Таҳқиқот бо истифодаи маълумоти омории дахлдор ва таҳлили муқоисавии манбаъҳои илмию амалӣ анҷом дода шудааст, ки ин самаранокии натиҷаҳоро таъмин мекунад.

Хулосаҳои бадастомада бо пешниҳоди тавсияҳои назариявӣ ва амалӣ асоснок гардонида шудаанд. Ин тавсияҳо дар раванди таҳлили муқоисавии категорияҳои илмӣ, таҷрибаи судӣ ва амалияи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ таҳия шудаанд, ки исботи объективии онҳо ҳисобида мешавад. Ҳар як хулоса бо далелҳои санҷидашуда ва таҳлили пурраи оморӣ ва ҳуқуқӣ асоснок карда шудааст, ки ба баланд гардидани эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ мусоидат мекунад.

Дар маҷмуъ, натиҷаҳои таҳқиқ бо назардошти таҳлили ҳамаҷониба, муқоисаи манбаъҳои гуногун ва истифодаи усулҳои муосири илмӣ дурустӣ ва асоснокии худро исбот намуда, барои истифода дар таҳияи стратегияи пешгирии ҷиноятҳорӣ ва амалӣ намудани тавсияҳои мақомоти судӣ ва ҳифзи ҳуқуқ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон заминаи устувор фароҳам меоранд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Дараҷаи эътимоднокӣ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ дар диссертатсияи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ» бо маҷмуи омилҳои назариявӣ ва амалии боэътимод таъмин гардида, сатҳи баланди илмии кори анҷомдодаро инъикос менамояд.

Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ пеш аз ҳама бо такя ба заминаи васеъ ва муосири манбаъҳои илмӣ таъмин шудааст. Дар раванди таҳқиқот муаллиф аз осори олимони ватанию хориҷӣ, адабиёти соҳавӣ, инчунин аз санадҳои меъёрии ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ, аз ҷумла конвенсияҳо

ва дигар ҳуҷҷатҳои танзимкунанда истифода бурдааст. Ин гуногунҷанбагии манбаъҳо имкон додааст, ки масъалаҳои баррасишаванда аз дидгоҳҳои мухталиф таҳлил гардида, хулосаҳо дар асоси далелҳои боэътимод баён шаванд.

Дурустии натиҷаҳои таҳқиқ бо истифодаи дурусти методҳои илмӣ таъмин гардидааст. Дар диссертатсия усулҳои таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, мантиқӣ, системавӣ ва дигар равишҳои муосири илмӣ ба таври пайдарпай ва мақсаднок татбиқ шудаанд. Ин усулҳо ба муаллиф имконият додаанд, ки моҳияти ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ, аломатҳои таркибии онҳо ва мушкилоти татбиқи меъёрҳои ҳуқуқиро ба таври амиқ ва дақиқ таҳлил намояд.

Асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ дар он ифода меёбад, ки ҳар як хулоса ва пешниҳод ба таҳлили муфассали маводи назариявӣ ва амалии ҷамъоваришуда такя мекунад. Муаллиф натиҷаҳои бадастомадаро бо маълумоти амалии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, аз ҷумла таҷрибаи судӣ ва тафтишотӣ, муқоиса ва тасдиқ намудааст. Ин ҳолат аҳамияти амалии таҳқиқотро баланд бардошта, саҳеҳияти хулосаҳои пешниҳодшударо тақвият медиҳад.

Ҳамзамон, хулосаҳо ва пешниҳодҳо пайдарпай, мантиқӣ ва мутобиқ ба талаботи илми муосир баён гардида, бо мушкилоти воқеии амалияи ҳуқуқтатбиқкунӣ ҳамоҳанг мебошанд. Пешниҳодҳои муаллиф ҷиҳати такмили қонунгузорӣ ва баланд бардоштани самаранокии мубориза бо ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ дорои хусусияти воқеӣ ва иҷрошаванда мебошанд.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ.

Натиҷаҳои таҳқиқоти пешниҳодшуда дар 8 мақолаи илмӣ инъикос ёфтаанд, ки ҳамаи онҳо аз ҷониби муаллиф мустақилона таҳия шудаанд. Аз ҷумла, 4 мақола дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расида,

эътимоднокии илмӣ ва аҳамияти онҳо барои ҷомеаи академӣ ва рушди соҳа мавриди таҳқиқро собит менамоянд. Аз ҷумла:

I. Мақолаҳое, ки дар маҷаллаҳои илмии тақризшаванда ва тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расидаанд:

[1-М]. Ҳомидов, Ҷ.У. Экосид ҳамчун ҷинояти конвенсионӣ [Матн] / Ҷ.У. Ҳомидов // Қонунгузорӣ. – 2024. – №4(56). – 259-266; ISSN 2410-2903.

[2-М]. Ҳомидов, Ҷ.У. Мафҳуми ҷиноятҳои байналмилалӣ [Матн] / Ҷ.У. Ҳомидов // Маҷалаи давлатшиносӣ ва ҳуқуқи инсон. – 2025. – №1(37). – С. 305-310; ISSN 2414 9217.

[3-М]. Хомидов, Дж.У., Назаров, А.К. Международные преступления и преступления международного характера [Текст] / Дж.У. Хомидов, А.К. Назаров // Вестник Филиала Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова в городе Душанбе. – 2024. – №2(40). – С. 103-113; ISSN 2413-5151.

[4-М]. Хомидов, Дж.У., Имплементация международных норм в уголовном законодателстве [Текст] / Дж.У. Хомидов // Вестник Таджикского национального университета. – 2024. – №2. – С. 210-216; ISSN 2413-5151.

II. Мақолаҳои илмие, ки дар дигар нашрияҳои илмӣ чоп шудаанд:

[5-М]. Ҳомидов, Ҷ.У. Классификация преступлений международного характера, связаных с нарушениями основых права и свабода человека [Матн] / Ҷ.У. Ҳомидов // VI-умин конференсияи илмӣ-назарявии байналмилалӣ дар мавзуи «Ҳуқуқи инсон ва ҷаҳонишавӣ» бахшида ба рӯзи ҳуқуқи инсон. – Душанбе, 2023. – С. 281-285.

[6-М]. Ҳомидов, Ҷ.У. Ҷиноятҳои конвенсионӣ дар низоми қонунгузории ҷиноятӣ [Матн] / Ҷ.У. Ҳомидов // Конференсияи умумидонишгоҳии илмию назарявии ҳайати устодону кормандони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон бахшида ба «30-юмин солгарди қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Соли маърифати ҳуқуқӣ эълон

шудани соли 2024» ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф (солҳои 2020-2040)». – Душанбе, 2024. – С. 126-133.

[7-М]. Ҳомидов, Ҷ.У. Тафовут байни мафҳумҳои ҷиноятҳои конвенсионӣ, ҷиноятҳои фаромиллӣ, ҷиноятҳои байналмилалӣ ва ҷиноятҳои хусусияти байналмилалидошта [Матн] / Ҷ.У. Ҳомидов // Конференсияи илмӣ-назарявии байналмилалӣ бахшида ба 30-солагии қабули Конститутсияи ҶТ ва «Соли маърифати ҳуқуқӣ» эълон гардидани соли 2024 дар мавзуи «Конститутсия Ҷумҳурии Тоҷикистон-Санади олии ҳуқуқии кишвар». – Бохтар, 2024. – С. 213-221.

[8-М]. Ҳомидов, Ҷ.У. Ҷиноятҳои хусусияти байналмилалидошта, ки бо вайрон кардани ҳуқуқу озодиҳои асосии инсон рабт доранд [Матн] / Ҷ.У. Ҳомидов // Конференсияи байналмилалии илмию назариявӣ бахшида ба таҷлили Рӯзи байналмилалии ҳуқуқи инсон, 80-умин солгарди таъсисёбии СММ, эълон гардидани солҳои 2025-2030 «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» ва қабул гардидани қатъномаи СММ зери унвони «Нақши зеҳни сунъӣ дар фароҳам овардани имконоти навин барои рушди устувор дар Осиёи Марказӣ»–Душанбе, 2025. – С. 667- 674.

Теъдоди маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсияи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд бо номи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ» масъалаи саривақтӣ ва хеле муҳимеро дар соҳаи ҳуқуқи ҷиноятӣ мавриди омӯзиш қарор додааст. Мавзӯъ ба таҳлили ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ равона шудааст, ки фарқияти онҳо аз ҷиноятҳои фаромиллӣ ва ҷиноятҳои байналмилалӣ, ҷанбаҳои ҳуқуқӣ ва амалии мавриди татбиқ, ҳамчунин мутобиқсозии қонунгузории миллӣ бо

стандартҳои байналмилалӣ таҳқиқ мешаванд. Ин мавзуъ ҳам аз ҷиҳати назариявӣ ва ҳам аз ҷиҳати амалии ҳуқуқӣ аҳамияти баланд дорад.

Муқаддима зарурати таҳқиқи ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ, аҳамияти илмӣ, амалӣ ва иҷтимоии мавзуъ, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ, методология ва манбаъҳои истифодашуда, ҳамчунин доираи тадқиқот ва меъёрҳои баҳогузорӣ равшан карда шудаанд. Муаллиф тавонистааст заминаи назариявии таҳқиқро бо нишон додани мушкилоти амалии ҳуқуқи ҷиноятӣ мутобиқ созад.

Сохтори рисолаи илмӣ. Диссертатсияи таълифнамудаи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд аз номгӯйи ихтисораҳо ва (ё) аломатҳои шартӣ, муқаддима, се боб ва ҳафт зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёт (маъхазҳо) иборат буда, дар умум 192 саҳифаро дар бар мегирад. Дар ҳар як боб пайдарҳамии мантиқӣ риоя гардида, дорои таҳлили муфассал мебошад, ки муҳтавои умумии мавзуъро ҳамаҷониба фаро мегирад.

Дар Боби 1, асосҳои назариявӣ ва мафҳумҳои асосӣ таҳлил гардидаанд. Қисми 1.1. мафҳумҳои ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ, ҷиноятҳои фаромиллӣ ва ҷиноятҳои байналмилалиро муқоиса мекунад. Муаллиф фарқияти назариявӣ ва хусусиятҳои хоси ҳар як навъи ҷиноятро таҳлил намуда, асоси назариявии таҳқиқотро фароҳам меорад. Қисми 1.2 таснифи ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ, аз ҷумла дар асоси аломатҳои ҳуқуқӣ, таъсири ҷиноят ба ҷомеа ва таркиби содиршавии онҳо пешниҳод шудааст. Ин қисм ба таҳлили минбаъда заминаи устувор медиҳад.

Боби 2 робитаи меъёрҳои қисми махсуси қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалиро таҳлил мекунад. Қисми 2.1 ба ҷиноятҳое, ки бо сӯиқасд ба ҳаёт ва саломатии инсон алоқаманданд, равона шудааст ва камбудиҳои татбиқи қонун дар амалия нишон дода шудаанд. Қисми 2.2 ба таҳлили ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ дар шакли савдои одамон ва кӯдак равона гардида, ҳуқуқи ҷиноятии миллӣ ва стандартҳои байналмилалӣ муқоиса

шудаанд. Ин боб аҳамияти амалӣ дорад, зеро натиҷаҳои он метавонанд барои такмили қонунгузорӣ ва баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ истифода шаванд.

Дар Боби 3, ҷиноятҳое, ки ба амнияти ҷамъиятӣ, саломатии аҳолӣ ва ҳокимияти давлатӣ таҳдид мекунанд, мавриди таҳлил қарор гирифтаанд. Қисми 3.1 мафҳум, намудҳо ва ҷавобгарии ҷиноятӣ барои ҷиноятҳои бар зидди амнияти ҷамъиятӣ ва саломатии аҳолиро дарбар мегирад. Қисми 3.2 экстремизмро ҳамчун ҷинояти дорои хусусияти конвенсионӣ бар зидди ҳокимияти давлатӣ таҳлил мекунад ва таъсири он ба ҷомеа ва ҳокимияти давлатӣ нишон дода мешавад. Қисми 3.3 имплементатсияи меъёрҳои конвенсионии зиддикоррупсионӣ дар қонунгузории ҷиноятии ҶТ ва самаранокии татбиқи онҳо баррасӣ шудааст. Ин боб ҳамчунин ба амалӣ кардани стандартҳои байналмилалӣ дар ҳуҷҷатҳои миллӣ ва такмили механизми пешгирӣ ва муқовимат бо ҷиноятҳо мусоидат мекунад.

Хулоса натиҷаҳои таҳқиқотро ҷамъбаст намуда, аҳамияти илмӣ, амалӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодии онҳо таъкид шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки таҳқиқот ба таҳкими назарияи ҳуқуқи ҷиноятӣ, беҳтар намудани амалияи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва мутобиқсозии қонунгузорӣ бо стандартҳои байналмилалӣ мусоидат мекунад.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Диссертатсияи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ ба талаботи қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз 30 сентябри соли 2021, №7 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад. Барасмиятдарории диссертатсия бо риояи меъёрҳои услубӣ, қоидаҳои грамматикӣ ва академӣ иҷро гардида, талаботи Комиссияи олии аттестатсионӣ пурра таъмин шудааст.

Мутобиқати тахассусии довталаб ба дараҷаи илмӣ. Тахассуси илмии Ҳомидзода Ҷонибек Убайд ба ихтисоси илмиии дархостшаванда 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ мувофиқат мекунад. Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз ин ҷиҳат қобили дастгирӣ мебошад. Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқарраршуда барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ таҳия гардида, мазмуни асосии кори таҳқикро инъикос менамояд ва дар он, натиҷаҳои назарраси илмӣ асоснок гардида, шарҳи пурраи худро ёфтаанд.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Ҳарчанд диссертатсия дорои сатҳи баланди илмӣ ва навоварӣ мебошад, дар баррасии мавод ва натиҷаҳо чанд эрод ва нуқтаи баҳсталаб мушоҳида мешавад, ки метавонанд минбаъд барои такмили кори илмӣ ба назар гирифта шаванд.

1. Ҳарчанд муаллиф аз доираи васеи манбаъҳои миллӣ ва байналмилалӣ истифода кардааст, вале дар баъзе фаслҳо ба таҳлилҳои муосири хориҷӣ ва таҷрибаи муқоисавӣ камтарафӣ мушоҳида мешавад. Ин метавонад ба пуррагии тасвир ва муқоиса бо таҷрибаи ҷаҳонӣ таъсир расонад.

2. Баъзе пешниҳодҳо ва хулосаҳо асосан ба таҳлилҳои назариявӣ такя кардаанд ва ҷанбаҳои амалӣ, аз қабили мушоҳидаи саҳеҳ ва натиҷаҳои статиситикӣ ё таҷрибаи судӣ, ба андозаи кофӣ васеътар оварда нашудаанд. Ин нукта метавонад барои татбиқи амалии пешниҳодҳо маҳдудият эҷод кунад.

3. Дар боби 3, бахусус ҷиноятҳои экстремизм ва коррупсия, таҳлили назариявӣ пурра ва амиқ аст, аммо баъзе ҷанбаҳои ҳуқуқии бархӯрд ва таҷрибаи амалии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо истифода аз мисолҳои мушаххас камтарафӣ нишон дода шудаанд.

Эродҳои муайяншуда ва нуқтаҳои баҳсталаб асосан ҷиҳатҳои такмили методология, васеъ намудани манбаъҳо ва ҷанбаҳои амалии

натиҷаҳо мебошанд. Онҳо ба арзиши умумии кори илмӣ осеб намерасонанд, балки барои таҳия ва такмили минбаъдаи таҳқиқот имконият медиҳанд. Бо такмили таҳлилҳои муқоисавӣ, истифодаи бештари маълумоти амалии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва таҳлили мисолҳои байналмилалӣ, диссертатсия метавонад сатҳи эътимоднокӣ ва аҳамияти амалии худро боз ҳам баланд бардорад.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса, диссертатсияи Ҳомидзода Ҷонибек Убайд дар мавзуи «Таҳқиқоти ҳуқуқӣ-ҷиноятии ҷиноятҳои дорои хусусияти конвенсионӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад.

Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.8. Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ сазовор мебошад.

Диссертатсия ва автореферат дар семинари васеи илмӣ-назариявии кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ ва молиявӣ баррасӣ шудааст. Суратҷаласаи семинари васеи илмӣ-назариявӣ таҳти №13 аз 04 майи соли 2026.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

Тақризи муассисаи тақриздиҳанда аз ҷониби Оралбаев Хамза Хайдарович – номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсенти кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ ва молиявии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон омода карда шуда, он дар ҷаласаи кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ ва молиявии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон муҳокима ва ҷонибдорӣ карда шудааст. Дар ҷаласаи кафедра иштирок

доштанд: 11 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 11 нафар, «зид» - 0 нафар, «бетараф» - 0 нафар. Протоколи № 12 аз 06 майи соли 2026.

Раиси семинари васеи илмӣ-назариявӣ:
Мудири кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ ва молиявии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Бобозода Ҷ.Қ.

Ташхисгар:
Номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсенти кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ ва молиявии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон Оралбаев Х.Х.

Котиби ҷаласа:
Номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсенти кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ ва молиявии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон Табаров Н.А.

Имзои БобозодаҶ.Қ., Оралбаев Х.Х. ва котиби ҷаласа Табаров Н.А.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон Мирҷамолов М.А.

МУАССИСАИ ТАЪЛИМИИ ДАВЛАТИИ «ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯ ВА ИҚТИСОДИ ТОҶИКИСТОН» * ОУ «ТАДЖИКСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ» * РАЁСАТИ КАДРҲО ВА КОРҲОИ МАХСУС УПРАВЛЕНИЕ КАДРОВ И СПЕЦИАЛЬНЫХ РАБОТ

«06» майи соли 2026

Суроға: 734067, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи Нахимов, 64/14 Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон. Телефон: +992(37)231- 02-01. E-mail: tgfeu@tgfeu.tj.